

AGENTSCHAP UITBETALING GROEIPAKKET

Beslissing Geschillencommissie nr. 2023/029 van 24 maart 2023

INLEIDENDE SAMENVATTING

Schooltoeslag – Onverschuldigde betaling – Nationaliteitsvoorwaarde – Fout van de uitbetalingsactor – Rekenschap geven

Verwerende partij kende met ingang van 1 februari 2019 het Groeipakket (inclusief een sociale toeslag tot en met 31 augustus 2022) toe voor de kinderen.

De schooltoeslagen werden automatisch toegekend waarbij naderhand is gebleken dat er onvoldoende controle werd uitgevoerd op de nationaliteitsvoorwaarden. Gezien bleek dat de kinderen ... en ... nooit toegelaten of gemachtigd waren in België te verblijven overeenkomstig de Vreemdelingenwet, ging verwerende partij bij beslissing d.d. 24 oktober 2022 over tot terugvordering van de toegekende schooltoeslagen ten bedrage van in totaal € 956,07.

Naar aanleiding van voorliggend verzoek d.d. 20 december 2022 heeft verwerende partij voormelde beslissing d.d. 24 oktober 2022 gedeeltelijk herzien in de mate dat de terugvordering van de schooltoeslagen voor de schooljaren 2019-2020 en 2020-2021 werd geannuleerd en de terugvordering derhalve werd beperkt tot de schooltoeslagen voor het schooljaar 2021-2022.

Er dient te worden vastgesteld dat er tussen de partijen geen betwisting over bestaat dat een fout van verwerende partij ten grondslag ligt aan de onverschuldigde betaling van de schooltoeslagen voor het schooljaar 2021-2022.

Verwerende partij stelt in haar standpunt d.d. 6 januari 2023 gericht aan de Geschillencommissie verder dat de goede trouw niet kan worden weerhouden voor de schooltoeslag voor het schooljaar 2021-2022: *“Na overleg met de debetcel is beslist dat de terugvordering van de schooltoeslag voor de schooljaren 2019/2020 en 2020/2021 als type A-debet wordt beschouwd: mevrouw werd ingelicht via een gebrekkige motiveringsbrief en is hierdoor te goeder trouw. De ouders zijn ondertussen via brief op de hoogte gebracht van de herziening van het debet (zie bijlage).*

Voor het schooljaar 2021/2022 geldt de goede trouw niet: mevrouw kreeg een correcte SEPAR-brief met infobundel waarin de verblijfsvoorwaarden uitdrukkelijk staan vermeld (zie bijlagen 2 en 3).”

De Geschillencommissie stelt vast dat uit de door verwerende partij bezorgde stukken blijkt dat bij de voormelde brieven d.d. 7 november 2021 gericht aan verzoekers, een ‘infoblad schooltoeslag’ werd gevoegd waarbij duiding werd gegeven omtrent de toekenningsvoorwaarden en in het bijzonder aangaande de nationaliteitsvoorwaarden het volgende werd vermeld: (...).

Uit raadpleging van de nationaliteitsvoorwaarden blijkt dat namens beide kinderen een asielaanvraag werd ingediend op 26 april 2019 die door het Commissariaat Generaal voor Vreemdelingen en Staatlozen onontvankelijk werd verklaard op 4 april 2022. Het schorsend beroep tegen deze beslissing, ingediend op

Opgroeien

Opgroeien

Geschillencommissie Groeipakket

Hallepoortlaan 27

1060 BRUSSEL

opgroeien.be

groeipakket.be/geschillencommissie

OPGROEIEN REGIE GESCHILLENCOMMISSIE GROEIPAKKET

BESLISSING

NR. 2023/029

24 maart 2023

REPERTORIUMNR. GC/23/A0002

INZAKE : ..... en ....., beiden wonende
te .....

- Verzoekers -

TEGEN :

..... met maatschappelijke zetel te .....
.....;

- Verwerende partij -

1. Over het procedureverloop:

Gelet op het verzoek dat door ....., OCMW Destelbergen, namens verzoekers bij de Geschillencommissie¹ werd ingediend per brief d.d. 20 december 2022, door het secretariaat van de Geschillencommissie ontvangen op 2 januari 2023, gericht tegen de beslissing van verwerende partij d.d. 24 oktober 2022;

Gelet op de beslissing van de Geschillencommissie d.d. 19 januari 2023 waarbij aan verzoekers de ontvankelijkheid van het verzoek werd meegedeeld;

Gelet op het feit dat beide partijen behoorlijk in kennis werden gesteld dat zij hun belangen op de zitting van 24 maart 2023 kunnen komen verdedigen of zich daarbij door een raadsman of een gemachtigde kunnen laten vertegenwoordigen;

Gelet op het feit dat noch verzoekers noch verwerende partij op de zitting van 24 maart 2023 zijn verschenen of zich hebben laten vertegenwoordigen;

Er werden geen leden van de Geschillencommissie gewraakt.

2. Over de feiten van de zaak:

Verwerende partij kende met ingang van 1 februari 2019 het Groeipakket (inclusief een sociale toeslag tot en met 31 augustus 2022) toe aan ..... voor de kinderen ..... (° .....), ... (° .....), ... (° .....) en ..... (° .....).

Er werd eveneens een schooltoeslag toegekend voor het kind ..... voor de schooljaren 2019-2020, 2020-2021 en 2021-2022 en voor het kind ..... voor de schooljaren 2019-2020 en 2021-2022. Deze schooltoeslagen werden automatisch toegekend waarbij naderhand is gebleken dat er onvoldoende controle was uitgevoerd op de nationaliteitsvoorwaarden.

Gezien bleek dat de kinderen ..... en ..... nooit toegelaten of gemachtigd waren in België te verblijven overeenkomstig de Vreemdelingenwet, is verwerende partij bij beslissing d.d. 24 oktober 2022 overgegaan tot terugvordering van de toegekende schooltoeslagen ten bedrage van in totaal € 956,07.

Naar aanleiding van voorliggend verzoek d.d. 20 december 2022 heeft verwerende partij voormelde beslissing d.d. 24 oktober 2022 gedeeltelijk herzien in de mate dat de terugvordering van de schooltoeslagen voor de schooljaren 2019-2020 en 2020-2021 werd geannuleerd en de terugvordering derhalve werd beperkt tot de schooltoeslagen voor het schooljaar 2021-2022.

---

¹ Bij de bepalingen van artikel 104, 1^e lid van het Decreet van 27 april 2018 (tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid) werd er bij Kind en Gezin (Opgroeien Regie) een geschillencommissie ingericht. In toepassing van het 2^e lid van voormeld artikel kan er tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan na afloop van de termijn waarin hij op basis van dit decreet een beslissing moet nemen (met uitzondering van de in het 3^e lid bepaalde uitzonderingen), alleen beroep worden ingesteld bij deze geschillencommissie.

3. Standpunt van verzoekers:

In het verzoek d.d. 20 december 2022 heeft ..... (OCMW Destelbergen) de grieven van verzoekers als volgt geformuleerd:

“Op 24/10/2022 ontvingen meneer ..... en mevrouw ..... briefwisseling vanuit uw instantie, met dossiernummer .....

Het recht op het Groeipakket werd opnieuw onderzocht voor de periode 09/2019 tot 09/2021, meer specifiek voor ..... en .....

Het gezin bleek geen recht te hebben op de Schooltoeslagen voor de jaren 2019, 2020 en 2021. Dit aangezien de kinderen niet voldeden aan de nationaliteits- en verblijfsvoorwaarden.

Om deze reden wordt er nu een reeds uitbetaald bedrag van in totaal € 956,07 teruggevorderd bij het gezin.

Er werd reeds via rechtstreekse inhoudingen op de uitbetaling van het Groeipakket een bedrag van €68,60 teruggevorderd.

Wij verzoeken u nu het gezin integraal vrij te stellen van de terugvordering, en wel omwille van volgende redenen:

- ***Het gezin verkeert in een financieel precaire situatie. Er is één gezinsinkomen, vanuit de vader, en dit voor een 6-koppig gezin. Het gemiddelde maandelijkse inkomen van meneer ..... bedraagt € 1.854,89.***
- ***Vanaf 01/11/2022 valt het recht op het Groeipakket integraal weg voor het gezin. Opnieuw op basis van de kinderen die niet voldoen aan de verblijfsvoorwaarden. Dit was voor de familie een broodnodige financiële steun om maandelijks rond te komen. Momenteel loopt er binnen het OCMW een onderzoek naar een financiële steun die dit kan opvangen.***
- ***Via telefonisch contact op 01/12/2022 met een werknemer vanuit uw instantie (.....) blijkt dat de oorspronkelijke toekenning van de Schooltoeslagen gebeurde op basis van automatische rechtentoekenning. Het toekennen van de rechten gebeurde indertijd door uw instantie, normalter beschikte uw instantie over de nodige en correcte gegevens m.b.t. de verblijfssituatie van het gezin.***

Wij danken u alvast om dit verzoek ter harte te nemen en begrip te tonen voor de gezinssituatie.”

4. Standpunt van verwerende partij:

- **Bij betwiste beslissing d.d. 24 oktober 2022 heeft verwerende partij aan verzoekers meegedeeld wat volgt:**

*“We hebben jouw **recht op het Groeipakket onderzocht** over de periode van 09/2019 tot 09/2021.*

*We hebben vastgesteld dat je een bedrag van **€ 956,07** hebt **ontvangen waarop je geen recht had** voor de kinderen ..... en ..... Dit bedrag bestaat uit:*

- .....: Schooltoeslag

- .....: Schooltoeslag

De schooltoeslag wordt toegekend aan het kind dat de Belgische nationaliteit heeft of, als het de Belgische nationaliteit niet heeft, toegelaten of gemachtigd is om in België te verblijven of er zich te vestigen. Aangezien ..... en ..... het verblijfsrecht niet kunnen aantonen, kan de schooltoeslag niet worden toegekend. (artikel 24, 1° Groeipakketdecreet).

Wij moeten € 956,07 van je terugvragen.”

- **Bij e-mail d.d. 7 februari 2023 heeft verwerende partij aan de Geschillencommissie haar standpunt weergegeven als volgt:**

“Mevrouw ..... en haar vier kinderen ..... komen uit Irak.

Mevrouw .....

- *vroeg op 10/02/2017 een eerste keer asiel aan. Op 16/08/2017 werd de aanvraag geweigerd: geen recht als vluchteling en ook geen subsidiaire bescherming. Mevrouw moet het grondgebied verlaten.*
- *gaat op 15/09/2017 in beroep tegen deze beslissing. Maar ook deze keer wordt de aanvraag geweigerd op 16/07/2018.*
- *vraagt op 28/08/2018 opnieuw asiel aan. Deze aanvraag wordt niet-ontvankelijk verklaard op 26/02/2019.*
- *gaat opnieuw in beroep op 8/03/2019 maar op 7/02/2020 wordt ook dit beroep verworpen.*

Ook voor de kinderen werd een asielaanvraag ingediend op 26/04/2019. Deze aanvraag werd op 04/04/2022 onontvankelijk verklaard. De kinderen gaan in beroep tegen deze beslissing op 19/04/2022 maar dit beroep wordt verworpen op 05/08/2022.

Begin 2019 werd het dossier aangelegd op basis van de TN2 (verschenen in december 2018) die bepaalde dat als het kind geen verblijfsrecht heeft, het toch voldoet aan de verblijfsvoorwaarden wanneer het deel uitmaakt van een gezin waartoe minstens 1 persoon behoort die wel een verblijfsrecht heeft. De band van verwantschap tussen deze persoon en het kind was hierbij niet relevant.

In dit dossier ontleenden de kinderen hun verblijfsrecht aan ..... omdat ze tot hetzelfde gezin behoorden. .... beschikt over een A-kaart sinds 28/05/2018. Er is geen band van verwantschap tussen de kinderen van mevrouw ..... en .....

Op 18/04/2019 wordt de TN2 vervangen door de TN2bis. De mogelijkheid om een verblijfsrecht te ontlenen aan een niet-ouder vervalt (Ministerieel Besluit van 13/03/2019).

De TN2bis bepaalt dat bestaande, actieve dossiers enkel worden herzien in de volgende situaties:

- *bij een overschakeling van bijslagtrekkendekern naar een begunstigenkern: de herziening gebeurt voor alle kinderen voor wie de overschakeling wordt toegepast.*
- *bij een wijziging van een begunstigenkern: de herziening gebeurt voor alle kinderen in de oorspronkelijke en in de nieuwe begunstigenkern.*

In deze dossiers wordt de betaling van de toelagen stopgezet op het einde van de maand waarin de wijziging zich voordoet die de overschakeling van de bijslagtrekkendekern naar de begunstigdenkern of van wijziging van de begunstigdenkern meebrengt.

In dit dossier wordt pas in november 2022 vastgesteld dat de begunstigdenkern in dit dossier bestond uit een ouder en een niet-ouder, wat niet is toegestaan. Het dossier werd dan ook volledig herzien. Op basis van TN2bis en artikel 92§1 zijn de betalingen tot 30/11/2022 gerechtvaardigd. Vanaf december 2022 wordt er in dit dossier niet langer betaald.

Het recht op de schooltoeslag is echter, op basis van het Groeipakketdecreet en vanaf 7/2019 ook op basis van de verschenen BVR Selectieve participatietoelagen, onderhevig aan de strenge voorwaarde dat elk kind apart moet voldoen aan de nationaliteitsvoorwaarden.

De betalingen van de schooltoeslag zijn jaarlijks automatisch door GPA uitgevoerd zonder voldoende controle van de verblijfsrechten van de kinderen. Dat neemt echter niet weg dat er geen rechtsgrond is voor de betaling van de schooltoelagen voor de kinderen in dit dossier.

Na overleg met de debetcel is beslist dat de terugvordering van de schooltoeslag voor de schooljaren 2019/2020 en 2020/2021 als type A-debet wordt beschouwd: mevrouw werd ingelicht via een gebrekkige motiveringsbrief en is hierdoor te goeder trouw. De ouders zijn ondertussen via brief op de hoogte gebracht van de herziening van het debet (zie bijlage).

Voor het schooljaar 2021/2022 geldt de goede trouw niet: mevrouw kreeg een correcte SEPAR-brief met infobundel waarin de verblijfsvoorwaarden uitdrukkelijk staan vermeld (zie bijlagen 2 en 3).

De schooltoeslag 2021/2022 voor de kinderen ..... en ..... werd dus terecht teruggevorderd (art.24,1° GPD)."

5. Herziening door verwerende partij bij beslissing d.d. 7 februari 2023:

Zoals blijkt uit voormeld standpunt van verwerende partij, heeft zij de betwiste beslissing d.d. 24 oktober 2022 naar aanleiding van voorliggend verzoek d.d. 20 december 2022 herzien. Bij beslissing d.d. 7 februari 2023 heeft zij aan verzoekster meegedeeld wat volgt:

"Jullie ontvingen van ons op 24/10/2022 een terugvorderingsbrief over de schooltoeslag.

De schooltoeslag werd voor ..... voor de schooljaren 2019/2020, 2020/2021 en voor ..... voor de schooljaren 2019/2020 en 2021/2022 teruggevorderd omdat de kinderen niet aan de nationaliteitsvoorwaarden van het Groeipakketdecreet voldeden.

Wij hebben uw dossier herbekeken als gevolg van het beroep tegen onze beslissing tot terugvordering, dat het OCMW indiende bij de Geschillencommissie op 20/12/2022.

We zullen de betwiste schuld voor de schooljaren 2019/2020 en 2020/2021 ten laste nemen omdat jullie niet voldoende waren ingelicht over de nationaliteitsvoorwaarden. Jullie hoeven deze schuld niet terug te betalen.

De schuld voor het schooljaar 2021/2022 voor zowel ..... als ..... dienen jullie wel nog terug te betalen.

Met onze twee brieven van 7/11/2021 lichtten wij jullie namelijk in over de betaling van de schooltoeslag voor het schooljaar 2021/2022, alsook over de nationaliteitsvoorwaarden. Wij menen

je op die manier voldoende te hebben ingelicht waardoor je kon weten dat er niet was voldaan aan de nationaliteitsvoorwaarden.

Het terug te vorderen bedrag is hierdoor gereduceerd tot 2x 193,68 EUR, in totaal 387,36 EUR, zijnde de schooltoeslag voor het schooljaar 2021/2022 voor ..... en ..... Een bedrag van 68,60 EUR is ingehouden op de betaling van het groeipakket van de maand 10/2022. Hierdoor bedraagt de resterende schuld op dit moment 318,76 EUR.

Wij bezorgen deze brief eveneens aan de Geschillencommissie en wachten haar oordeel af.”

6. Beoordeling in rechte

Verwerende partij is bij beslissing d.d. 24 oktober 2022 overgegaan tot terugvordering van de schooltoeslagen voor ..... (° .....) voor de schooljaren 2019-2020, 2020-2021 en 2021-2022 en voor ..... (° .....) voor de schooljaren 2019-2020 en 2021-2022, daar niet zou zijn voldaan geweest aan de nationaliteitsvoorwaarden.

Mevrouw ..... (OCMW Destelbergen) betwist namens verzoekers bij voorliggend verzoek d.d. 20 december 2022 niet dat voornoemde schooltoeslagen ten onrechte werd toegekend, maar vraagt een volledige vrijstelling van terugvordering ervan waarbij wordt verwezen naar de precaire financiële situatie van het gezin en naar het feit dat verwerende partij bij de automatische rechtentoekenning steeds op de hoogte was van de correcte gegevens omtrent de verblijfssituatie van het gezin.

Verwerende partij heeft haar beslissing d.d. 24 oktober 2022 gedeeltelijk herzien bij beslissing d.d. 7 februari 2023 in de mate dat de terugvordering van de schooltoeslagen voor de schooljaren 2019-2020 en 2020-2021 werd geannuleerd, maar de terugvordering van de schooltoeslagen voor het schooljaar 2021-2022, na reeds gedane inhoudingen ten bedrage van € 318,76, werd bevestigd.

De Geschillencommissie stelt bijgevolg in eerste instantie vast dat de vordering namens verzoekers zonder voorwerp is geworden wat betreft de terugvordering van de schooltoeslagen voor de schooljaren 2019-2020 en 2020-2021, doch niet wat betreft de terugvordering van de schooltoeslagen voor het schooljaar 2021-2022 zodat de opportuniteit van deze terugvordering door de Geschillencommissie dient te worden onderzocht.

6.1. Opportuniteit van de terugvordering van het onverschuldigde bedrag aan uitbetaald Groeipakket

6.1.1. Algemene principes

- **Artikel 1376 BW en artikel 103, §1, eerste lid, Groeipakketdecreet:**

Conform de bepalingen van artikel 1376 BW is diegene die per vergissing of met zijn weten iets ontvangen heeft dat hem niet verschuldigd was, verplicht het terug te geven aan diegene van wie hij het onverschuldigde heeft ontvangen.

In dezelfde zin bepaalt artikel 103, §1, eerste lid Groeipakketdecreet:

“Onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid worden teruggevorderd, behalve in de gevallen waarin een dergelijke terugvordering wordt uitgesloten door dit decreet, door

inhoudingen, verricht door de uitbetalingsactor, overeenkomstig het bepaalde in artikel 1410, §4, van het Gerechtelijk Wetboek, op nog te betalen toelagen in het kader van het gezinsbeleid.”

- **Fout van de uitbetalingsactor: artikel 92, §1, 1° en 2° lid Groeipakketdecreet:**

De bepalingen van artikel 92, § 1, 1^e en 2^e lid Groeipakketdecreet vormen een uitzondering op dit algemene principe van de terugvordering van onverschuldigd betaalde toelagen in de mate dat wordt gesteld dat:

“Als de uitbetalingsactor vaststelt dat een beslissing over toelagen in het kader van het gezinsbeleid aangetast is door een juridische of materiële fout, trekt hij die beslissing in en neemt hij op eigen initiatief een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de datum waarop de ingetrokken beslissing is ingegaan of had moeten ingaan, met behoud van de toepassing van de bepalingen van hoofdstuk 2 van deze titel.

Als het gaat om een fout van de uitbetalingsactor, waarvan de begunstigde zich normaal geen rekenschap kan geven, en het bedrag van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid kleiner is dan het bedrag dat aanvankelijk was toegekend, neemt de uitbetalingsactor een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de eerste dag van de maand na de kennisgeving ervan.”

De memorie van toelichting betreffende het Groeipakketdecreet bevat hierover de volgende toelichting:

“Dit artikel regelt de situatie waarin een beslissing van een uitbetalingsactor aangetast is door een juridische of materiële fout.

De uitbetalingsactor die een juridische of materiële fout vaststelt, trekt de oorspronkelijke beslissing in en neemt een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op datum van de oorspronkelijke beslissing. Van bovenstaand principe wordt afgeweken wanneer de fout te wijten is aan de uitbetalingsactor en het bedrag waarop de begunstigde recht heeft op grond van de nieuwe beslissing kleiner is dan wat aanvankelijk was toegekend. In dat geval heeft de nieuwe beslissing enkel uitwerking voor de toekomst. De ratio legis is duidelijk dat de begunstigde niet de gevolgen moet dragen van een fout van de uitbetalingsactor. Het moet echter gaan om een fout die de begunstigde redelijkerwijze niet kon opmerken.

Indien een begunstigde bijvoorbeeld een bedrag ontvangt waarvan hij redelijkerwijze moest beseffen dat hij daarop geen recht had, dan zal de nieuwe beslissing wel uitwerking hebben op datum van de oorspronkelijke beslissing en kan dus geen toepassing gemaakt worden van de uitzondering.”

- **Rechtspraak en administratieve praktijk:**

Voor het toepasselijke referentiekader inzake rechtspraak en administratieve praktijk verwijst de Geschillencommissie naar de eerdere beslissing nr. 2019/017 d.d. 22.11.2019 van de Geschillencommissie waarin verwezen werd naar de administratieve onderrichtingen in het kader van de Algemene Kinderbijslagwet die volgens het Agentschap Uitbetaling Groeipakket nog steeds instructief kunnen zijn.

Tot en met 31 december 2018 golden onder de toepassing van de federale Algemene Kinderbijslagwet gelijklopende bepalingen, terug te vinden in artikel 17 van het Handvest van de Sociaal Verzekerde (ingevoerd bij Wet van 11 april 1995– verder HSV genoemd) die stellen dat: *‘Wanneer vastgesteld wordt dat de beslissing aangetast is door een juridische of materiële vergissing, neemt de instelling van sociale zekerheid op eigen initiatief een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de datum waarop de verbeterde beslissing had moeten ingaan, onverminderd de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake verjaring.*

Onverminderd de toepassing van artikel 18, heeft de nieuwe beslissing, indien de vergissing aan de instelling van sociale zekerheid te wijten is, uitwerking op de eerste dag van de maand na de kennisgeving ervan, als het recht op de prestatie kleiner is dan het aanvankelijk toegekende recht.

Het vorige lid is niet van toepassing indien de sociaal verzekerde weet of moest weten, in de zin van het koninklijk besluit van 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen, dat hij geen recht heeft of meer heeft op het gehele bedrag van de prestatie.'

In dit kader kan wat betreft de voormelde bepalingen van artikel 17 HSV worden verwezen naar de reeds bestaande rechtspraak waar zich een duidelijke tendens voordeed om te concluderen dat de sociaal verzekerde gelet op de complexiteit van de regelgeving niet kan geacht worden te weten of te moeten weten dat hij/zij al dan niet recht had op het onverschuldigde bedrag wanneer hij/zij te goeder trouw was en dat hij/zij erop mag vertrouwen dat de sociale zekerheidsinstelling de juiste beslissing neemt en correct uitbetaalt.

Omgekeerd werd doorgaans geoordeeld dat er wél tot terugvordering kan worden overgegaan indien de sociaal verzekerde niet te goeder trouw was, waaromtrent de bewijslast bij de socialezekerheidsinstelling ligt (zie bvb. arrest van het Arbeidshof te Antwerpen van 15 maart 2013 A.R. 2012/AH/227; vonnis van de Arbeidsrechtbank van Nijvel, afdeling Waver van 28 juli 2015 A.R. 14/3052/A; vonnis van de Arbeidsrechtbank van Gent, afdeling Sint-Niklaas van 16 januari 2015 A.R. 14/1092/A en arrest van het Arbeidshof te Luik, afdeling Luik van 7 mei 2018 A.R. 2017/AL/122).

In de administratieve praktijk werd er door de kinderbijslagfondsen bij de toepassing van de bepalingen van artikel 17 HSV eveneens naar gestreefd om bij een fout van het kinderbijslagfonds enkel terug te vorderen indien het vermoeden van de goede trouw van de sociaal verzekerde kon worden weerlegd (zie de omzendbrief CO nr. 1402 van 26 februari 2015).

Betreffende de bepaling van de goede trouw kan worden verwezen naar de omzendbrief CO nr. 1360 van 20 juli 2006 (administratieve onderrichting FAMIFED), punt 2.2 waar wordt gesteld: *'De wet wilde een sociaal verzekerde die te goeder trouw was, selectief beschermen tegen foutieve handelingen van de administratie. Deze voorwaarde van goede trouw is enkel vervuld wanneer de sociaal verzekerde niet kon twijfelen aan de gegrondheid van de beslissing tot uitbetaling die ten onrechte werd genomen ten opzichte van hem.*

De wettekst die het feit van 'weten of moeten weten' voorziet, duidt aan dat men het standpunt moet innemen van een sociaal verzekerde die handelt met 'normale voorzichtigheid en toewijding', en niet dat van de concrete sociaal verzekerde die de onverschuldigde betaling ontving. Zo heeft het feit geen weerslag dat de concrete sociaal verzekerde het slachtoffer was van omstandigheden (ziekte, zwakzinnigheid, gebrekkige kennis van de taal,...) die op het moment van de betaling zijn begrip konden schaden.

De materie zal geval per geval moeten geëvalueerd worden.

Als algemene regel kan men stellen dat de bijslagtrekkende 'wist of moest weten' als hij:

- een/de onverschuldigde bijslag ontving wegens frauduleuze handelingen of valse of bewust onjuiste verklaringen afgelegd door hem;*
- voor de onverschuldigde betaling bijzondere of algemene informatie had (controleformulieren met precisies over een bepaalde situatie die de sociaal verzekerde kende) die de pertinentie weerlegt van de later ten onrechte genomen beslissing tot toekenning;*

- wegens de aard van de betaling zelf (o.a. dubbele betaling van een zelfde bedrag aan kinderbijslag voor eenzelfde periode; kennisgeving van de toekenning van een sociale toeslag terwijl de rechthebbende zich niet in een dergelijke situatie bevindt,...) onmogelijk niet op de hoogte kon zijn van het onverschuldigde karakter van de betaling.'

Deze administratieve praktijk werd in het kader van het Groeipakketdecreet voortgezet waarbij kan worden verwezen naar de Toelichtingsnota nr. 19 d.d. 18.05.2021 (aangepaste versie 26.10.2021) van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket betreffende de vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid en de Vlabel-procedure.

Daarin wordt het volgende bepaald met betrekking tot de terugvordering van onverschuldigde betalingen:

“3. Terugvordering onverschuldigde betalingen

3.1. Uitgangspunt: alle onverschuldigd betaalde toelagen terugvorderen

Alle onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid worden door de uitbetalingsactoren teruggevorderd, behalve in de gevallen die o.b.v. het Groeipakketdecreet zijn uitgesloten.

(...)

3.3. Onverschuldigde betalingen: categorieën A t.e.m. E

Juridische of materiële fouten die aan de basis van een beslissing over toelagen in het kader van het gezinsbeleid liggen, brengen onverschuldigde betalingen met zich mee.

Onverschuldigde betalingen zijn betalingen waarbij de decretale bepalingen en reglementeringen niet correct zijn toegepast. Elke onverschuldigde betaling wordt ingedeeld in een categorie op basis van zijn oorzaak. Deze indeling is noodzakelijk om te bepalen of een onverschuldigd bedrag al dan niet moet teruggevorderd worden.

Onverschuldigde betaling type A²

Een onverschuldigde betaling kan in deze categorie worden ingedeeld op voorwaarde dat:

- *het onverschuldigd bedrag aan een juridische of materiële fout van een uitbetalingsactor te wijten is*

EN

- *bij de betaling de begunstigde te goeder trouw³ is.*

---

² *“In bepaalde gevallen is de onverschuldigde betaling niet te wijten aan een fout van de uitbetalingsactor of de begunstigde, maar te wijten aan een systeemfout in de CGPA of een ander IT-matig probleem. In dergelijke gevallen spreken we van een onverschuldigde betaling type A bis.”*

³ *“Zie punt 5.3.1.”*

Onverschuldigde betaling type B⁴

Een onverschuldigde betaling kan in deze categorie worden ingedeeld op voorwaarde dat:de

- onverschuldigde betaling te wijten is aan verzuim of nalatigheid van de begunstigde

OF

- de onverschuldigde betaling te wijten is aan een fout van de uitbetalingsactor, maar waarbij de begunstigde niet te goeder trouw heeft gehandeld. Hierbij is het aan de uitbetalingsactoren om het vermoeden van de goede trouw van de begunstigde te weerleggen⁵.

Onverschuldigde betaling type C

Een onverschuldigde betaling kan in deze categorie worden ingedeeld op voorwaarde dat het onverschuldigd bedrag te wijten is aan een verrekening:

- tussen uitbetalingsactoren,
- tussen verschillende entiteiten⁶,
- met het buitenland.

In het geval de ene uitbetalingsactor foutieve informatie of de gevraagde informatie niet of laattijdig heeft doorgegeven aan de andere uitbetalingsactor, heeft de ene uitbetalingsactor een fout begaan. Hierdoor ontstaat er bij de andere uitbetalingsactor een schuld die ten laste is van de ene uitbetalingsactor, die de foutieve informatie heeft doorgegeven. Bijgevolg dient de ontstane schuld tussen de uitbetalingsactoren te worden verrekend en als een onverschuldigde betaling type C worden ingeboekt. Het eventuele saldo van het debet moet dan vervolgens als een onverschuldigde betaling type A of B worden ingeboekt, afhankelijk of de fout te wijten was aan de burger of louter aan de uitbetalingsactor.

Onverschuldigde betaling type D

Een onverschuldigde betaling kan in deze categorie worden ingedeeld op voorwaarde dat het onverschuldigd bedrag het gevolg is van fraude .

Onverschuldigde betaling type E

Een onverschuldigde betaling kan in deze categorie worden ingedeeld op voorwaarde dat het onverschuldigd bedrag voldoet aan alle voorwaarden om door Vlabel te worden teruggevorderd. Wanneer het dossier aan Vlabel wordt doorgestuurd, zet de uitbetalingsactor zelf de onverschuldigde betaling om naar het type E.”

---

⁴ “Onverschuldigde betalingen type B die kleiner zijn dan 50 of 200 euro kunnen in de CGPA worden afgeschreven, los van de kwalificatiecode. Het is hierbij niet de bedoeling dat deze eerst naar een onverschuldigde betaling type A worden omgezet.”

⁵ “Zie punt 5.3.1.”

⁶ “Een verrekening tussen entiteiten komt o.a. voor bij een onverschuldigde betaling die te wijten is aan een verhuis van het kind van Vlaanderen naar een andere deelentiteit in België.”

Met betrekking tot de 'goede trouw' van de begunstigde als bedoeld bij de voormelde onverschuldigde betalingen types A en B, wordt verwezen naar punt 5.3.1 van dezelfde toelichtingsnota waarbij wordt gesteld dat:

"5.3.1. Te goeder trouw"

Een ontvanger wordt geacht te goeder trouw te zijn als hij niet wist of redelijkerwijze niet kon weten dat hij ten onrechte toelagen in het kader van het gezinsbeleid heeft ontvangen.

Gelet op de complexiteit van de regelgeving kan de ontvanger niet worden geacht te weten of te moeten weten dat hij al dan niet recht had op de onverschuldigde betaalde toelage wanneer de ontvanger ter goeder trouw was en dat hij erop mag vertrouwen dat de uitbetalingsactor de juiste beslissing neemt en correct uitbetaalt.

Het is aan de uitbetalingsactor om het vermoeden van de goede trouw van de ontvanger te weerleggen. Om de goede trouw te beoordelen moet de uitbetalingsactor het standpunt innemen van een ontvanger die handelt met 'normale voorzichtigheid en toewijding' en niet dat van de concrete ontvanger die de onverschuldigde betaling ontving. Zo heeft het feit dat de concrete ontvanger het slachtoffer was van omstandigheden (ziekte, zwakzinnigheid, gebrekkige kennis van de taal,...) die op het moment van de betaling zijn begrip konden schaden, geen weerslag.

De goede trouw van de ontvanger zal geval per geval moeten worden beoordeeld. Als algemene regel kan men stellen dat het vermoeden van de goede trouw weerlegd is als de ontvanger:

- *onverschuldigde toelagen ontving wegens frauduleuze handelingen of door de ontvanger afgelegde valse of bewust onjuiste verklaringen;*
- *bijzondere of algemene informatie (bv.: informatiebrieven, regularisatiebrieven) had ontvangen waaruit blijkt dat de beslissing tot toekenning van de toelage door de uitbetalingsactor ten onrechte is genomen;*
- *wegens de aard van de betaling (bv. dubbele betaling van eenzelfde toeslag voor dezelfde periode) zelf onmogelijk niet op de hoogte kon zijn van het feit dat de betaling onverschuldigd is."*

6.1.2. Toepassing van de voormelde principes inzake terugvordering bij fout van de administratie in casu

Er dient te worden benadrukt dat voornoemde bepalingen van artikel 92, § 1, 1^e en 2^e lid Groeipakketdecreet enkel van toepassing zijn indien er effectief een juridische of materiële fout van de uitbetalingsactor blijkt die ten grondslag ligt aan de terugvordering. Vervolgens moet worden nagegaan of de betrokkene zich normaal geen rekenschap kan geven van die fout, om te bepalen of het onverschuldigde bedrag al dan niet kan worden teruggevorderd.

a) Mogelijke fout van verwerende partij

De Geschillencommissie stelt vast dat verwerende partij in haar standpunt d.d. 7 februari 2023 erkent dat een fout van haarzelf ten grondslag ligt aan de onverschuldigde betalingen:

---

⁷ "Geschillencommissie, 22 november 2019, GC/19/0058."

“De betalingen van de schooltoeslag zijn jaarlijks automatisch door GPA uitgevoerd zonder voldoende controle van de verblijfsrechten van de kinderen. Dat neemt echter niet weg dat er geen rechtsgrond is voor de betaling van de schooltoeslagen voor de kinderen in dit dossier.”

Er dient te worden vastgesteld dat er tussen de partijen geen betwisting over bestaat dat er een fout van verwerende partij ten grondslag ligt aan de onverschuldigde betaling van de schooltoeslagen voor het schooljaar 2021-2022.

b) Vraag of de begunstigde zich er rekenschap van had kunnen geven dat het Groeipakket ten onrechte werd ontvangen

Er dient in eerste instantie te worden vastgesteld dat verwerende partij bij de beslissing tot terugvordering d.d. 24 oktober 2022 de verjaringstermijn van 3 jaar heeft toegepast en niet de 5-jarige verjaringstermijn die van toepassing zou zijn indien zou zijn vastgesteld dat de ten onrechte toegekende bedragen het gevolg waren van bedrog of bedrieglijke handelingen van de begunstigde (cf. art. 97, 1^e en 2^e lid Groeipakketdecreet).

Verwerende partij stelt in haar standpunt d.d. 6 januari 2023 gericht aan de Geschillencommissie verder dat de goede trouw niet kan worden weerhouden voor de schooltoeslag voor het schooljaar 2021-2022:

“Na overleg met de debetcel is beslist dat de terugvordering van de schooltoeslag voor de schooljaren 2019/2020 en 2020/2021 als type A-debet wordt beschouwd: mevrouw werd ingelicht via een gebrekkige motiveringsbrief en is hierdoor te goeder trouw. De ouders zijn ondertussen via brief op de hoogte gebracht van de herziening van het debet (zie bijlage).

Voor het schooljaar 2021/2022 geldt de goede trouw niet: mevrouw kreeg een correcte SEPAR-brief met infobundel waarin de verblijfsvoorwaarden uitdrukkelijk staan vermeld (zie bijlagen 2 en 3).”

Bij de herzieningsbeslissing d.d. 7 februari 2023 heeft verwerende partij in dezelfde zin aan verzoekers gecommuniceerd:

“We zullen de betwiste schuld voor de schooljaren 2019/2020 en 2020/2021 ten laste nemen omdat jullie niet voldoende waren ingelicht over de nationaliteitsvoorwaarden. Jullie hoeven deze schuld niet terug te betalen.

De schuld voor het schooljaar 2021/2022 voor zowel ..... als ..... dienen jullie wel nog terug te betalen.

Met onze twee brieven van 7/11/2021 lichtten wij jullie namelijk in over de betaling van de schooltoeslag voor het schooljaar 2021/2022, alsook over de nationaliteitsvoorwaarden. Wij menen je op die manier voldoende te hebben ingelicht waardoor je kon weten dat er niet was voldaan aan de nationaliteitsvoorwaarden.”

De Geschillencommissie stelt vast dat uit de door verwerende partij bezorgde stukken blijkt dat bij de voormelde brieven d.d. 7 november 2021 gericht aan verzoekers, een ‘infoblad schooltoeslag’ werd gevoegd waarbij duiding werd gegeven omtrent de toekenningsvoorwaarden en in het bijzonder aangaande de nationaliteitsvoorwaarden het volgende werd vermeld:

“- Nationaliteit

In principe moet je kind Belg zijn of toegelaten of gemachtigd zijn om in België te verblijven.

Meer informatie vind je op www.groeipakket.be.”

Op de voormelde website wordt nadere uitleg gegeven over de nationaliteitsvoorwaarden voor de gezinsbijslag, kinderopvangtoeslag en kleutertoeslag enerzijds en de nationaliteitsvoorwaarden voor de schooltoeslag anderzijds, onder ‘tegemoetkomingen / groeipakket voor een kind met een niet-Belgische nationaliteit’ ([Groeipakket voor een kind met niet-Belgische nationaliteit | Groeipakket](#)). Aangaande de schooltoeslag wordt daarbij in eerste instantie gesteld wat volgt:

“Schooltoeslag

Om de schooltoeslag te kunnen krijgen, moet het kind in principe de Belgische nationaliteit hebben op 31 augustus voorafgaand aan het schooljaar.

Kinderen die op dat moment geen Belgische nationaliteit hebben, komen toch in aanmerking in de onderstaande gevallen.

Het kind is op 31 augustus toegelaten of gemachtigd om in België te verblijven (Vreemdelingenwet)

*Het kind heeft op 31 augustus voorafgaand aan het schooljaar een **verblijfsrecht van minstens 3 maanden** en bezit dus normaal gezien een **elektronische verblijfskaart A, B, C, D, F, F+, E, E+ of H-kaart**. Opgelet: een attest van immatriculatie is geen bewijs van verblijfsrecht van minstens 3 maanden.*

Je kunt daarnaast ook zelf bewijzen dat het kind een verblijfsrecht heeft van minstens 3 maanden door de verblijfsbeslissing voor te leggen.”

Verder worden eveneens de met toelating of machtiging gelijkgestelde situaties vermeld.

Uit raadpleging van de nationaliteitsvoorwaarden blijkt dat namens beide kinderen een asielaanvraag werd ingediend op 26 april 2019 die door het Commissariaat Generaal voor Vreemdelingen en Staatlozen onontvankelijk werd verklaard op 4 april 2022. Het schorsend beroep tegen deze beslissing, ingediend op 19 april 2022, werd door het Commissariaat Generaal voor Vreemdelingen en Staatlozen verworpen op 5 augustus 2022. Er werd voor geen van beide kinderen ooit een identiteitsbewijs voor vreemdelingen jonger dan 12 jaar afgeleverd. Zij zijn beiden vanaf de datum van asielaanvraag tot heden in het wachtregister ingeschreven.

Hoewel de nationaliteitsvoorwaarden voor de toekenning van het recht op schooltoeslag slechts zeer summier worden vermeld op ‘het infoblad schooltoeslag’ en de voorwaarden worden vermeld op de website waarnaar wordt verwezen, stelt de Geschillencommissie vast dat duidelijk wordt vermeld dat het kind zelf toegelaten of gemachtigd dient te zijn en er geen twijfel over kan bestaan dat de verzoekers wisten dat er aangaande de asielaanvraag voor beide kinderen op het ogenblik van de ontvangst van dit infoblad per brief d.d. 7 november 2011 door de bevoegde instanties nog geen enkele beslissing werd genomen en derhalve de gevraagde toelating of machtiging nog niet werd verleend.

De Geschillencommissie meent dan ook dat moet worden besloten dat verzoekers afdoende door verwerende partij werden geïnformeerd over de nationaliteitsvoorwaarden in het kader van het recht op een schooltoeslag opdat zij zich er op basis van de verblijfssituatie van de kinderen ..... en ..... redelijkerwijs rekenschap van hadden kunnen geven dat de desbetreffende schooltoeslag voor het schooljaar 2021-2022 ten onrechte door verwerende partij werd toegekend.

Bijgevolg dient te worden bevestigd dat er betreffende de terugvordering van de schooltoeslag voor beide kinderen voor het schooljaar 2021-2022 geen toepassing kan worden gemaakt van het voordeel van de bepalingen van artikel 92, § 1 2^e lid Groeipakketdecreet.

6.2. Afzien van terugvordering

Mevrouw ..... (OCMW Destelbergen) wijst in het verzoek d.d. 20 december 2022 gericht aan de Geschillencommissie op het feit dat verzoekers zich in een precaire financiële situatie bevinden.

Conform de bepalingen van artikel 103, § 2, 1° Groeipakketdecreet *“kan de uitbetalingsactor binnen de voorwaarden, bepaald door de Vlaamse Regering, afzien van de terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag in bijzondere, gemotiveerde gevallen of in bepaalde categorieën van gevallen, op voorwaarde dat de schuldenaar te goeder trouw is.”*

De bepalingen van artikel 13, 1^e t.e.m. 3^e lid van het BVR van 13 juli 2018 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigen in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid (hierna BVR Rechten en plichten begunstigen genoemd) stelden in uitvoering van voormelde bepalingen van artikel 103, § 2, 1° Groeipakketdecreet dat:

“De schuldenaar aan wie een beslissing tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag is meegedeeld, kan bij de uitbetalingsactor, waarbij de schuld is ontstaan, een verzoek indienen om van die terugvordering af te zien. De uitbetalingsactor die dat verzoek ontvangt, stuurt een ontvangstbewijs naar de begunstigde.

Een verzoek, in de zin van het eerste lid, om af te zien van de terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag kan alleen ingewilligd worden als de schuldenaar voldoet aan de volgende twee voorwaarden:

- 1° te goeder trouw zijn;*
- 2 zich in een onzekere financiële situatie bevinden.*

In het tweede lid, 1°, wordt verstaan onder te goeder trouw: het niet weten of redelijkerwijze niet kunnen weten dat men ten onrechte toelagen in het kader van het gezinsbeleid ontvangen heeft.”

Deze bepalingen van artikel 13 BVR Rechten en plichten begunstigen werden recent gewijzigd⁸. Meer bepaald werden de volgende wijzigingen aangebracht:

---

⁸ Cf. artikel 20 van het Besluit d.d. 11 februari 2022 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van maatregelen voor gelegenheidsarbeiders voor de periode van 1 april 2020 tot en met 30 september 2021 ten gevolge van de uitbraak van het COVID-19-virus, wat betreft de toelagen in het kader van het gezinsbeleid en tot wijziging van diverse besluiten over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid (BS 15.03.2022, in werking getreden op 25.03.2022).

- Artikel 13, derde lid werd vervangen door wat volgt:
“In het tweede lid, 1°, wordt verstaan onder te goeder trouw: zich in een behartenswaardige positie bevinden.”;
- tussen het derde en het vierde lid, werd een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:
“De minister bepaalt de wijze waarop de goede trouw, vermeld in het tweede lid, 1°, in bijzondere, gemotiveerde gevallen of in bepaalde categorieën van gevallen wordt vastgesteld.”;

De Geschillencommissie stelt vast dat het onderzoek om af te zien van de terugvordering dient te gebeuren door de uitbetalingsactor. Voor zover verzoekers menen dat aan voormelde voorwaarden van artikel 13 BVR Rechten en plichten begunstigden werd voldaan, kunnen zij desgewenst een dergelijke aanvraag om af te zien van terugvordering indienen bij verwerende partij.

Verzoekers kunnen ook steeds een afbetalingsplan aanvragen bij de uitbetalingsactor.

7. Beslissing:

Gelet op het Decreet van 27 juli 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid (BS 31 juli 2018), artikelen 104-114;

Gelet op het Besluit van 29 juni 2018 van de Vlaamse Regering betreffende de oprichting van een commissie van beroep tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan;

Na beraadslaging en om al de voormelde elementen, stelt de Geschillencommissie vast dat de vordering van verzoekers ontvankelijk is maar zonder voorwerp is geworden betreffende de terugvordering van de schooltoeslagen voor de schooljaren 2019-2020 en 2020-2021.

De Geschillencommissie oordeelt verder dat de vordering voor het overige **ongegrond** is in de mate dat het voordeel van de bepalingen van artikel 92, § 1, 2^e lid Groeipakketdecreet niet kan worden toegepast wat betreft de ten onrechte toegekende schooltoeslagen voor het schooljaar 2021-2022 en mevrouw ..... gehouden is deze schooltoeslagen, na reeds gedane inhoudingen nog ten bedrage van in totaal € 318,76, aan verwerende partij terug te betalen.

Aldus uitgesproken te Brussel op **24 maart 2023**;

De commissie was samengesteld uit:

De heer Herman Verlinden, voorzitter;

Mevrouw Linda Aerts (Opgroeien regie) en mevrouw Rita Louwagie (Infino), leden.

Opgemaakt in drie originele exemplaren, waaronder één exemplaar voor elke partij.

Er kan beroep tegen deze beslissing worden ingesteld bij de griffie van de Arbeidsrechtbank te .....
.....

De partijen beschikken hiervoor over een termijn van drie maanden te rekenen vanaf de kennisgeving van deze beslissing (art. 115, § 1, eerste lid van het Decreet van 27 april 2018 en art. 22, derde lid van het Besluit van de Vlaamse Regering van 29 juni 2018).

De voorzitter

De secretaris

H. Verlinden

M. Serlippens